

Spotreba liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín v SR 2020

Publikovanie a poskytovanie informácií

Zverejňovanie a poskytovanie štatistických informácií ako výsledku zberu a spracovania údajov v rámci štatistických zisťovaní prípadne iných alternatívnych zdrojov údajov NCZI predstavuje **otvorený a transparentný prístup k dátam** a zároveň prináša ich väčšiu dostupnosť prostredníctvom webového sídla www.nczisk.sk, časť [Štatistické výstupy](#) v podobe:

- pravidelných
  - súborných publikácií ([Zdravotnícka ročenka](#)), analytických publikácií
  - [tematických štatistických výstupov](#) v podobe publikačných tabuľkových výstupov a datasetov
- nepravidelných
  - prezentácií, aktualít, tlačových správ, článkov a informácií na webovom sídle www.npz.sk

Pravidelné zverejňovanie údajov je zabezpečené v súlade s [Programom publikovania štatistických výstupov](#), kde sa nachádzajú základné informácie o vydávaných výstupoch, termínoch ich vydania, periodicite, formáte či dátovom zdroji v nadväznosti na princípy tvorby a zverejňovania publikačných výstupov.

Osobitnou časťou sú údaje prezentované na dennej báze ako operatívne (predbežné) štatistické údaje:

- [Reporting ezdravie](#) (napr. počet predpísaných el. receptov)
- [COVID-19 reporting](#)

Údaje sú publikované a poskytované v súlade zákonom č. 153/2013 Z. z., zákonom č. 540/2001 Z. z. a ostatnými súvisiacimi legislatívnymi úpravami zabezpečujúcimi ochranu osobných a dôverných údajov.

Spotreba liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín – oficiálne štatistické údaje a zdroje pre medzinárodné porovnanie

Spotreba je vyjadrená v množstve balení a v množstve úhrad zdravotných poisťovní a pacientov za vydané produkty v lekárňach a v rámci poskytovania zdravotnej starostlivosti.

Zdroj údajov:

- ❑ **Štvrťročný výkaz L (MZ SR) 1-04** o vydaných humánnych liekoch, zdravotníckych pomôckach a dietetických potravinách.
  - Údaje predkladajú **verejné a nemocničné lekárne**, výdajne zdravotníckych pomôcok.
- ❑ **Štvrťročný výkaz L (MZ SR) 2-04** o predpísaných a vydaných humánnych liekoch, zdravotníckych pomôckach a dietetických potravinách uhrádzaných na základe verejného zdravotného poistenia.
  - Údaje predkladajú **zdravotné poisťovne**.

[Publikované výstupy www.nczisk.sk:](http://www.nczisk.sk)

Agregované výstupy sú prezentované na ročnej báze vrátane ukazovateľov úhrada a počet balení.

Podrobnejšie údaje sa zverejňujú priebežne na štvrťročnej báze na úroveň kódov liekov vyjadrených v počte balení. Dôvodom je minimalizácia rizika nepriamej identifikácie o zľave z maximálnej ceny lieku vo verejnej lekárni, resp. informácie chránenej obchodným tajomstvom týkajúcej sa cien dojednaných medzi držiteľmi registrácie a distribútormi.

Spotreba liekov v SR v medzinárodnom porovnaní

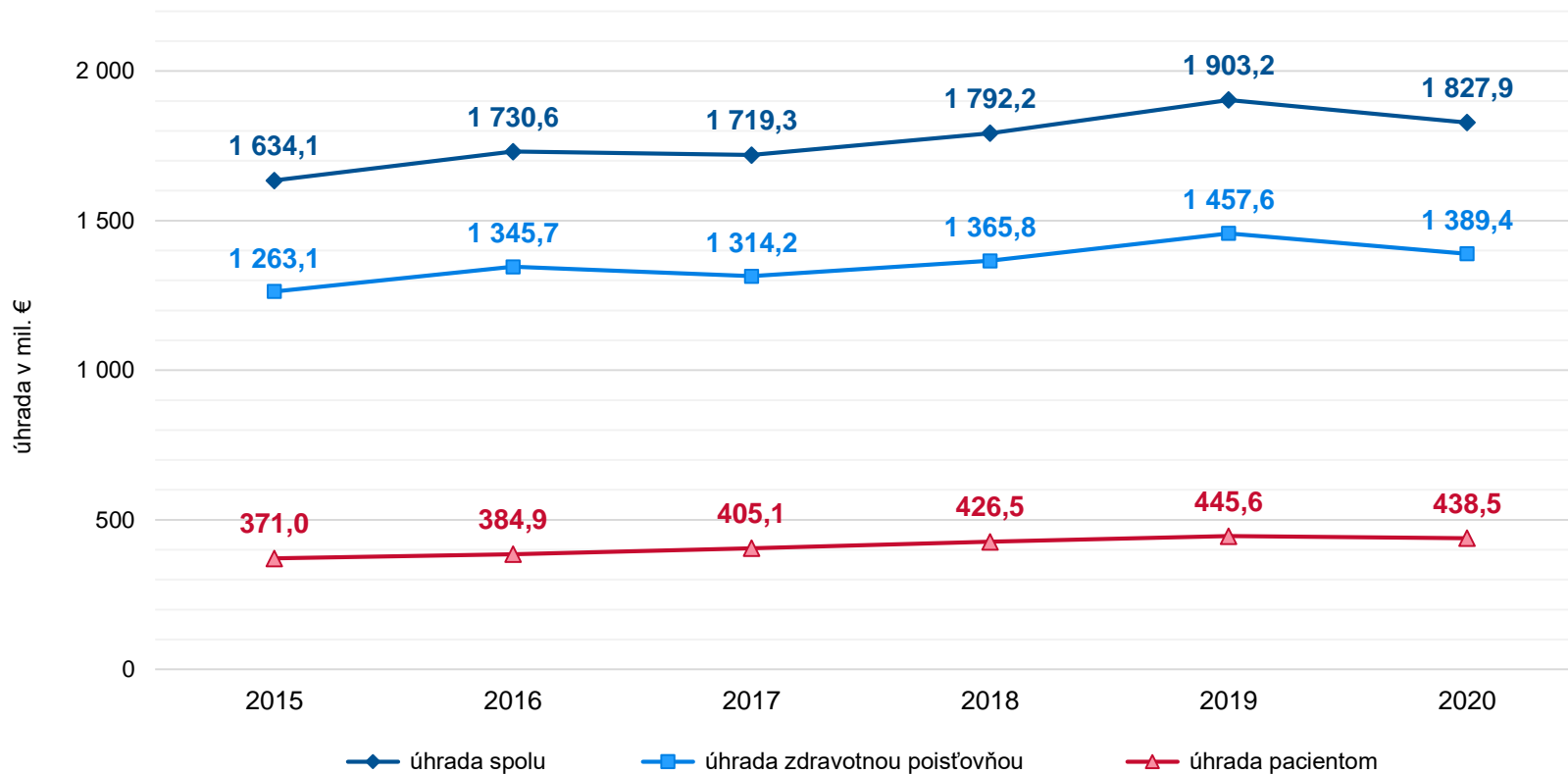
Od roku 1995 poskytuje NCZI údaje týkajúce sa spotreby a predaja liekov, vrátane generík OECD za SR prostredníctvom datasetu PHARMACEUTICAL MARKET (HEALTH_PHMC).

Zdrojom údajov boli **do roku 2015 (vrátane) údaje** o spotrebe a predaji liekov (vrátane generík) získané **z reportu veľkodistribučných spoločností**, príprava výstupu bola bez súčinnosti NCZI a na základe nepravidelnej aktualizácie DDD (denná definovaná dávka) v zmysle aktualizácií zo strany WHO.

Od roku 2016 bolo na základe záverov pracovnej skupiny (MZ SR, NCZI, ŠUKL, zástupcovia farmaceutického priemyslu) stanovené, že zdrojom reálnej spotreby a predaja liekov vrátane generík v SR **sú údaje NCZI** zasielané zo strany nemocničných a verejných lekární a zdravotných poisťovní na štvrtročnej báze v rámci štatistického výkazu L (MZ SR) 1-04 a L (MZ SR) 2-04.

NCZI pravidelne aktualizuje priradenie kódov liekov k správnej hodnote DDD v nadväznosti na ich individuálnu liekovú formu a spôsob podania lieku v súlade s ATC kódmi a DDD definovanými/aktualizovanými WHO **za významnej pomoci zo strany AIFP a spoločnosti Pharm-In.**

Spotreba liekov v SR podľa výšky úhrady v mil. EUR v roku 2020

V roku 2020 celková spotreba humánných liekov v SR z pohľadu **celkovej finančnej úhrady** medziročne **klesla o 4 %**

Úhrada zdravotných poisťovní: **pokles o 4,7 %.**

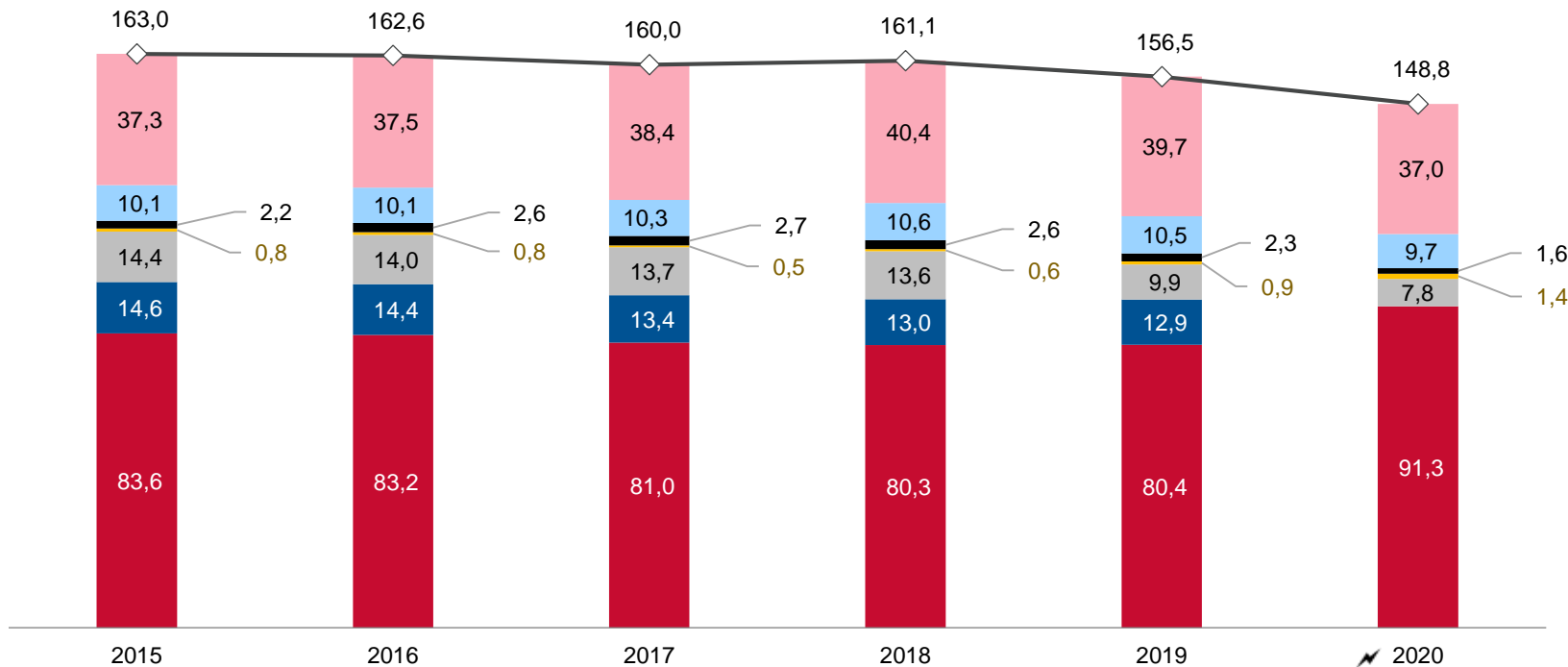
Úhrada realizovaná **pacientom**: **pokles o 1,6 %**

Spotreba vydaného produktu lieku sa uvádza v **počte balení** pre určený typ produktu v danom období a pri všetkých typoch výdaja vrátane liekov so špeciálnym typom výdaja A a AS. Ak sa balenie nevydá celé, vykáže sa pomerná časť balenia.

Úhrada zdravotnej poisťovne za uvedené množstvo produktu je suma zo súčinov príslušného množstva vydaného produktu a úhrady zdravotnej poisťovne určenej pri kategorizácii za daný kód produktu v sledovanom období.

Doplatok/úhrada pacientov je suma doplatkov/úhrad za daný kód produktu.

Spotreba liekov v SR podľa typu výdaja v mil. balení v roku 2020

typ výdaja:

- predané z verejnej lekárne bez receptu občanom (voľnopredajné)
- z verejnej lekárne na recept bez úhrady z verejného poistenia
- z verejnej lekárne na žiadanku nemocniciam
- z verejnej lekárne na faktúru do nešťátnych ambulancií
- z nemocničnej lekárne pre vlastnú a zmluvnú nemocnicu
- lieky – spôsob úhrady „A“ a „AS“
- úhrada z VZP – lieky na recept a lieky so spôsobom úhrady „A“ a „AS“
- ◆ počet vydaných balení spolu

Celková spotreba liekov vyjadrená v počte balení medziročne klesla o 4,9 %

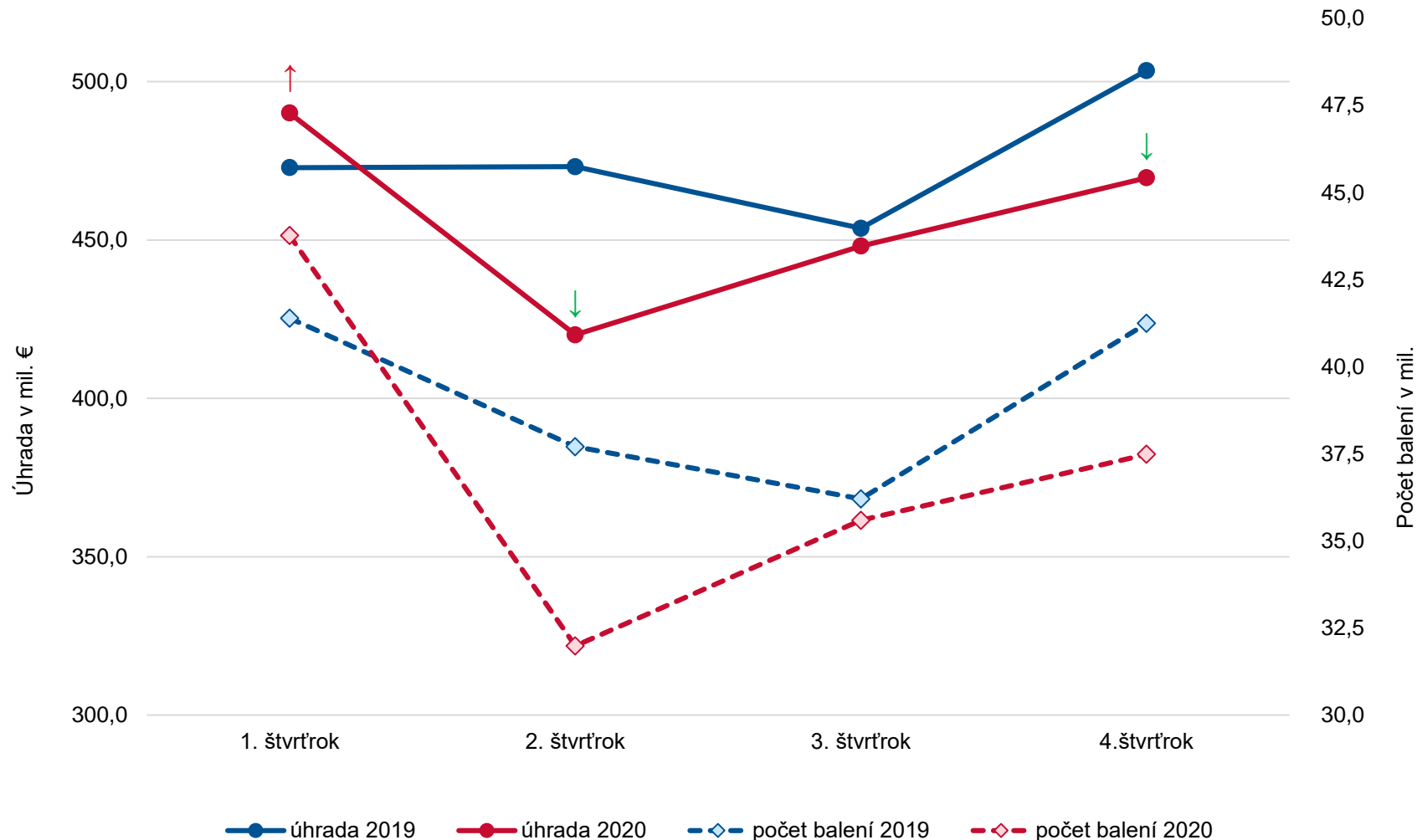
Najväčší podiel vydaných balení tvorili lieky plne alebo čiastočne hradené z VZP: **61,4 %**

Podiel balení voľnopredajných liekov: **24,8 %**

Lieky vydané pre nemocnice a nešťátne ambulancie: **7,3 %**

⚡ V roku 2020 došlo k zmene metodiky vykazovania údajov o spotrebe liekov a lieky so spôsobom úhrady „A“ a „AS“ sa už nevykazujú samostatne, ale sú spolu s liekmi na recept súčasťou liekov hradených z verejného zdravotného poistenia.

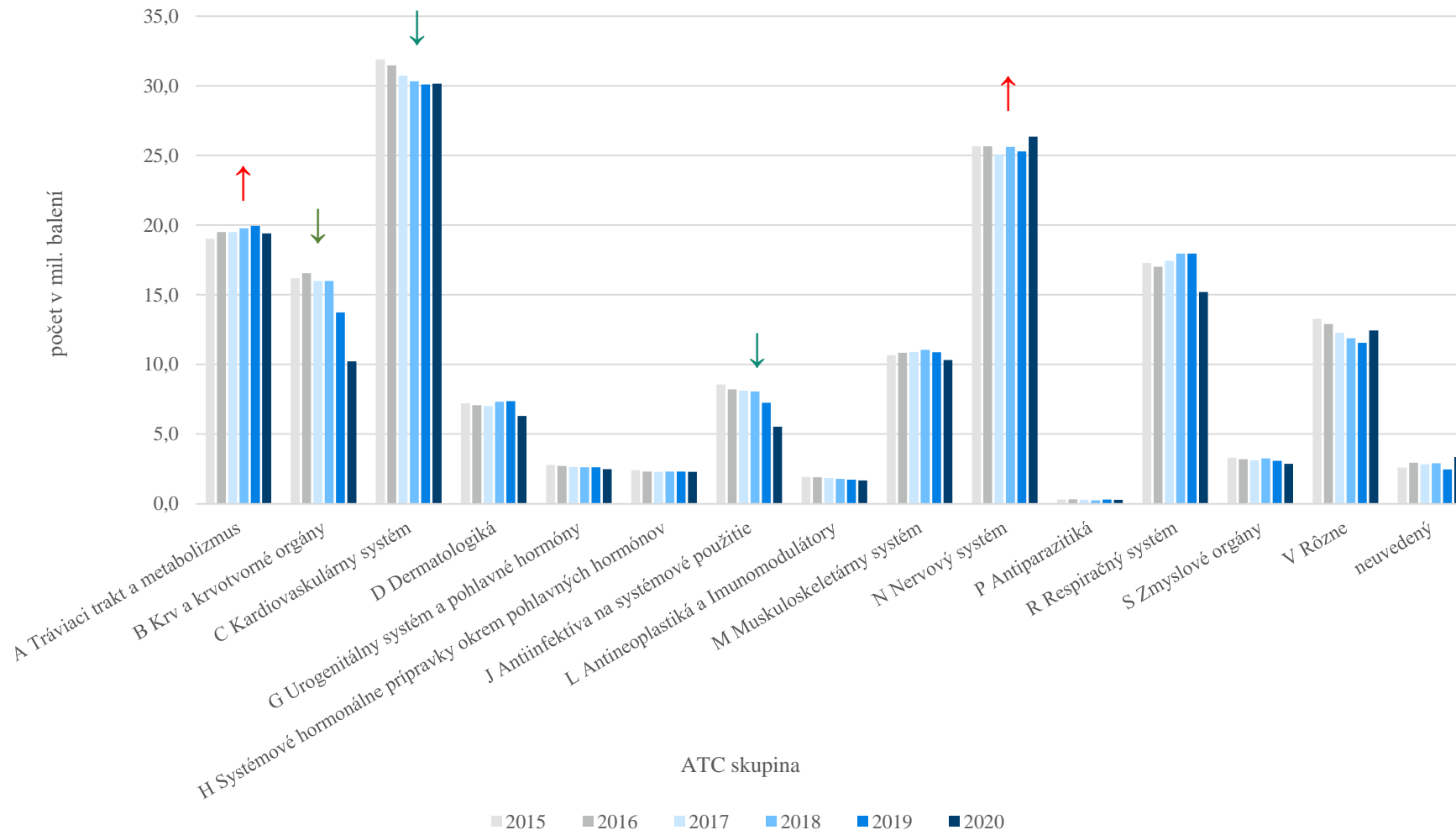
Porovnanie spotreby liekov v jednotlivých štvrtrokoch 2019 a 2020 – vplyv protipandemických opatrení

K výraznému medziročnému poklesu celkovej spotreby liekov v úhradách aj v počte balení prišlo v 2. a 4. štvrtroku 2020. Zmeny reflektovali prijaté opatrenia v súvislosti s pandémiou COVID-19.

V 1. štvrtroku – mierny nárast spotreby, predzásobenie sa obyvateľov liekmi na dlhodobé užívanie a prevenciu.

Vývoj celkovej spotreby liekov v SR v počte balení podľa ATC skupiny, 2015 – 2020

Z hľadiska dlhodobej spotreby v rokoch 2015 – 2020 vo väčšine ATC skupín prišlo k **poklesu v počte balení**, najviac:

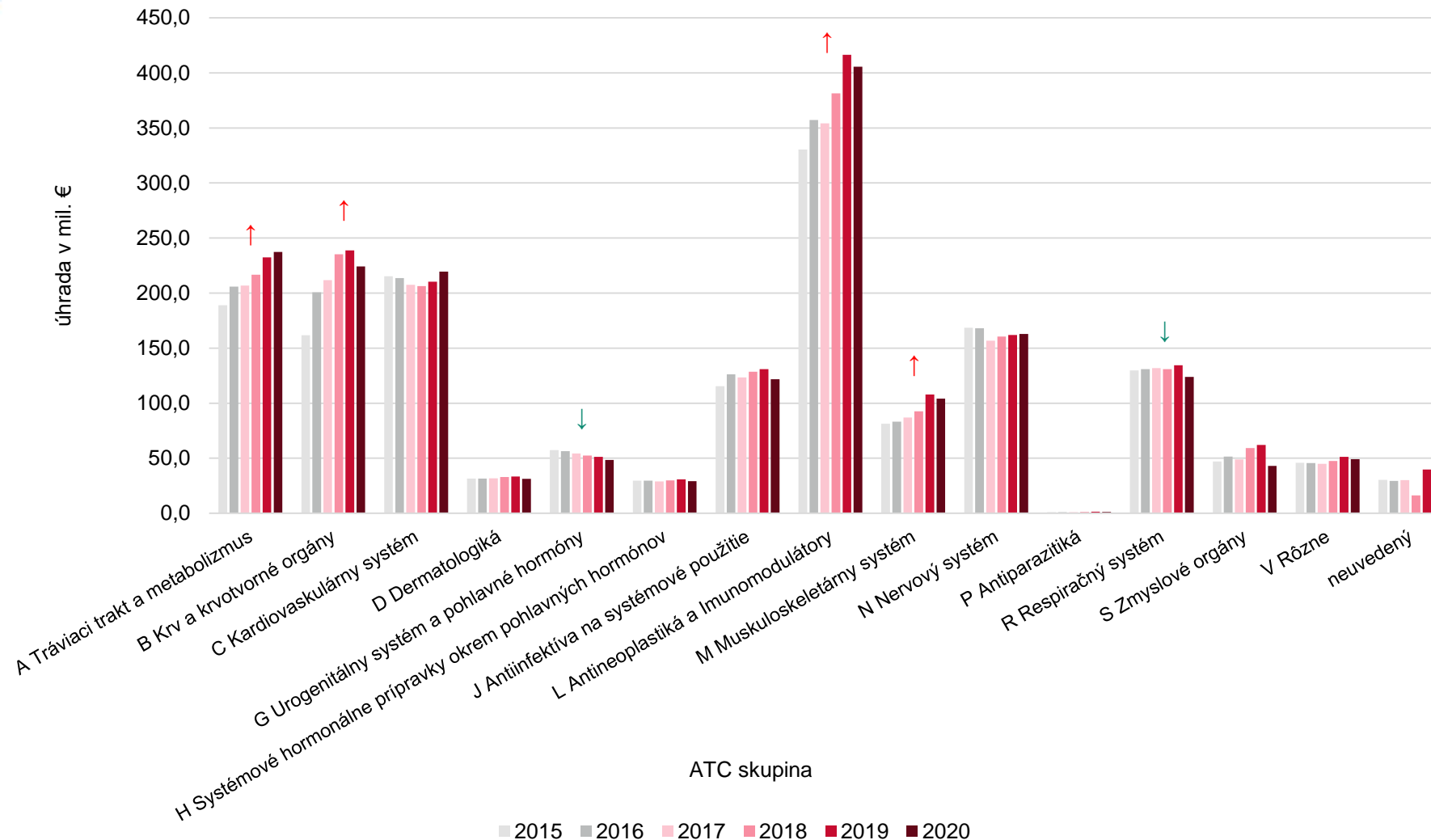
- **B Krv a krvotvorné orgány**, pokles o 36,9 %.
- **J Antiinfektíva na systémové použitie**, pokles o 35,3 %.
- **C Kardiovaskulárny systém**, pokles o 5,4 %.

Nárast – iba skupiny

- **N Nervový systém** o 2,7 %
- **A Tráviaci trakt a metabolizmus** o 2,0 %.

Vývoj celkovej výšky úhrad za lieky podľa ATC skupiny, 2015 – 2020

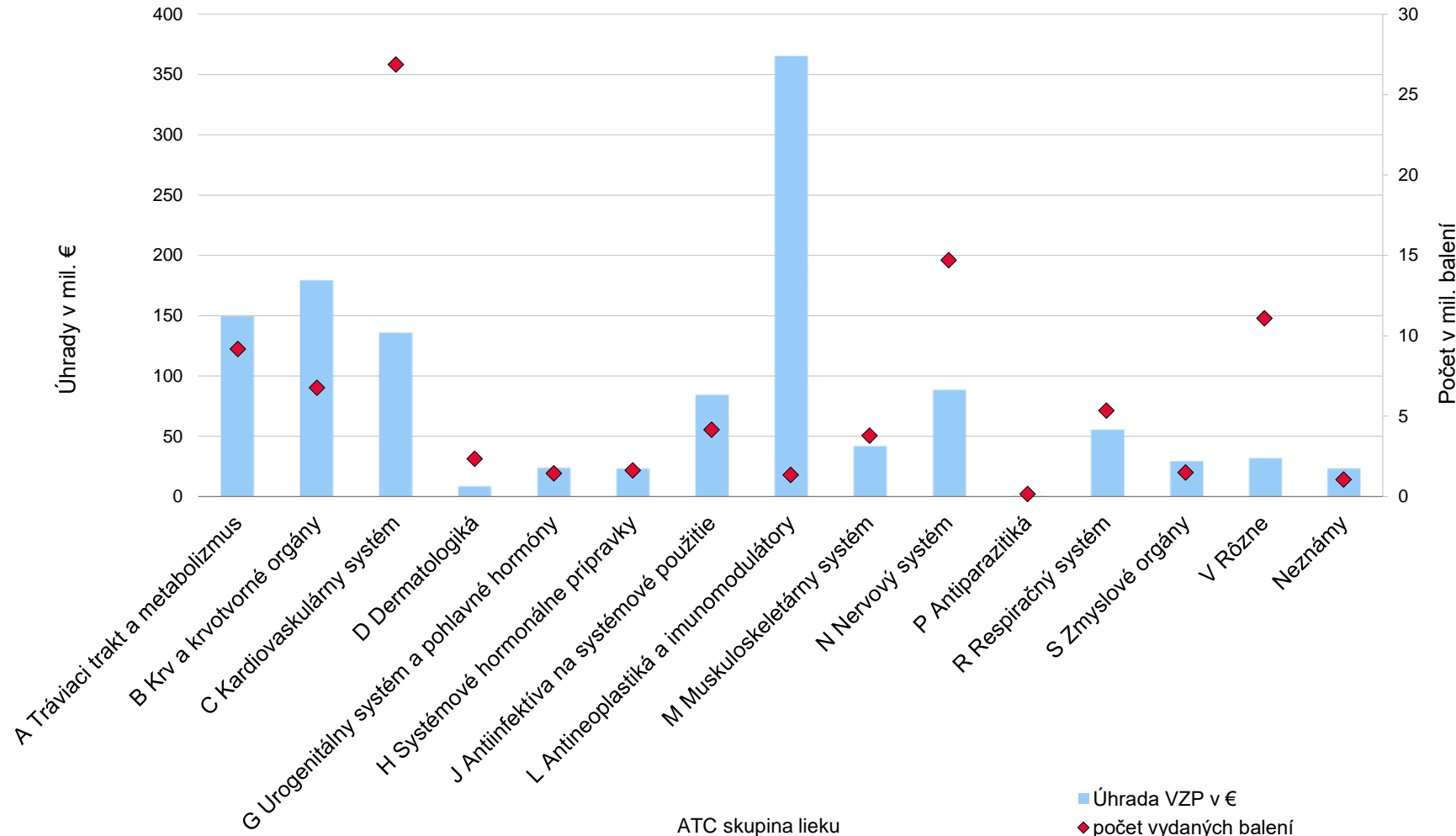
V celkovej úhrade v období 2015 – 2020 prišlo k nárastu vo väčšine ATC skupín, najviac:

- **B** Krv a krvotvorné orgány, nárast o 38,7 %.
- **M** Muskuloskeletárny systém, nárast o 27,9 %.
- **A** Tráviaci trakt a metabolizmus, nárast o 25,6 %.
- **L** Antineoplastiká a Imunomodul., nárast o 22,8 %.

Pokles – skupiny

- **G** Urogenitálny systém a pohlavné hormóny o 15,5 %.
- **R** Respiračný systém o 4,5 %

Spotreba liekov hrazených z verejného zdravotného poistenia podľa ATC skupiny v roku 2020

Z hľadiska **úhrady** z VZP boli najvyššie sumy uhradené v ATC skupinách:

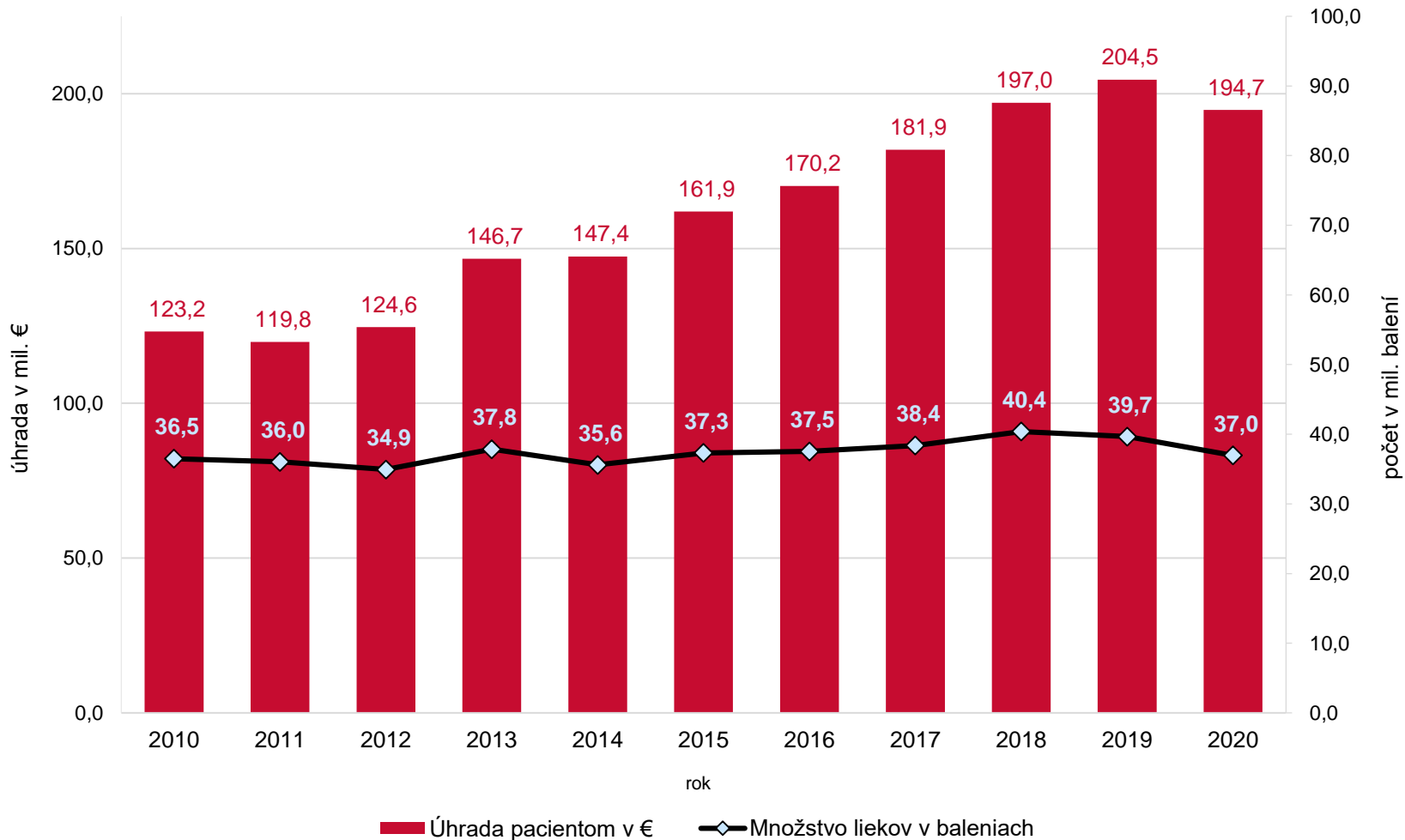
- **L Antineoplastiká a imunomodulátory** (364,7 mil. €)
- **B Krv a krvotvorné orgány** (179,6 mil. €)
- **A Tráviaci trakt a metabolizmus** (149,7 mil. €)

Podľa **počtu balení** bolo najviac liekov vydaných v ATC skupinách:

- **C Kardiovaskulárny systém** (26,9 mil.)
- **N Nervový systém** (14,7 mil.)
- **A Tráviaci trakt a metabolizmus** (9,2 mil.)

Poznámka: V ATC skupine V Rôzne je zaradená aj spotreba rádiofarmák s liekovou formou rádionuklidový generátor so špecificky počítanou spotrebou

Spotreba liekov predaných bez receptu občanom (voľnopredajné lieky) v SR v rokoch 2010 - 2020

V roku 2020 bolo v SR predaných občanom **37,0 mil. balení** voľnopredajných liekov za **194,7 mil. €**

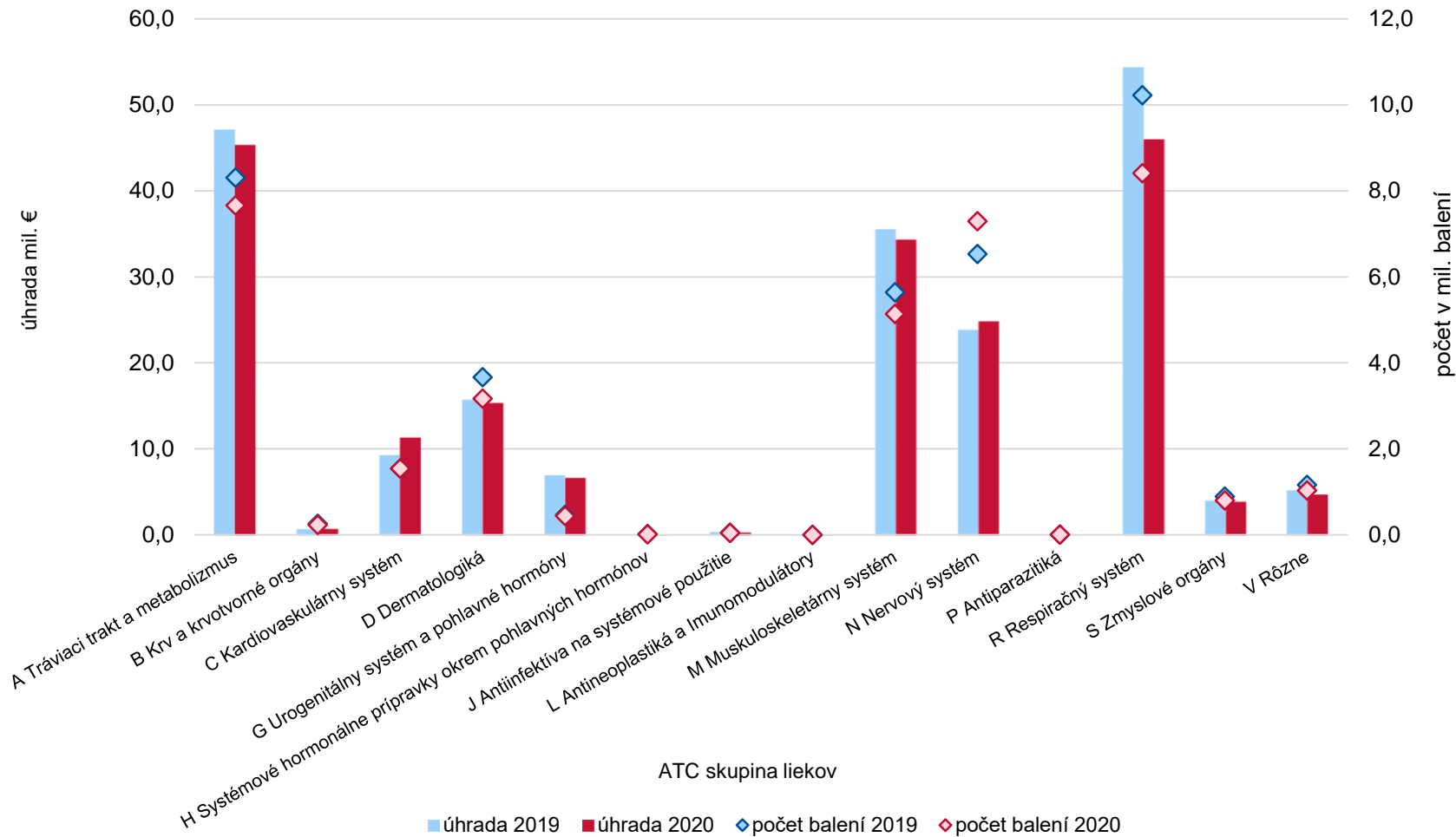
Úhrada v období 2010 – 2020 **vzrástla o 58,1 %**

Počet balení mal v období 2010 – 2020 **vyrovnaný trend**

V pandemickom roku 2020 prišlo k **medziročnému poklesu úhrady** (o 4,8 %) aj **počtu balení** (o 6,8 %)

Poznámka: Vykazujú sa len registrované lieky predané bez lekárskeho predpisu, NIE výživové doplnky.

Spotreba liekov predaných bez receptu občanom (voľnopredajných liekov) podľa ATC skupiny v rokoch 2019 a 2020

Spotreba voľnopredajných liekov medziročne:

- **Úhrady pokles o 4,8 %**
- **Počet balení pokles o 6,8 %**

Medziročný nárast v úhrade len v ATC skupinách:

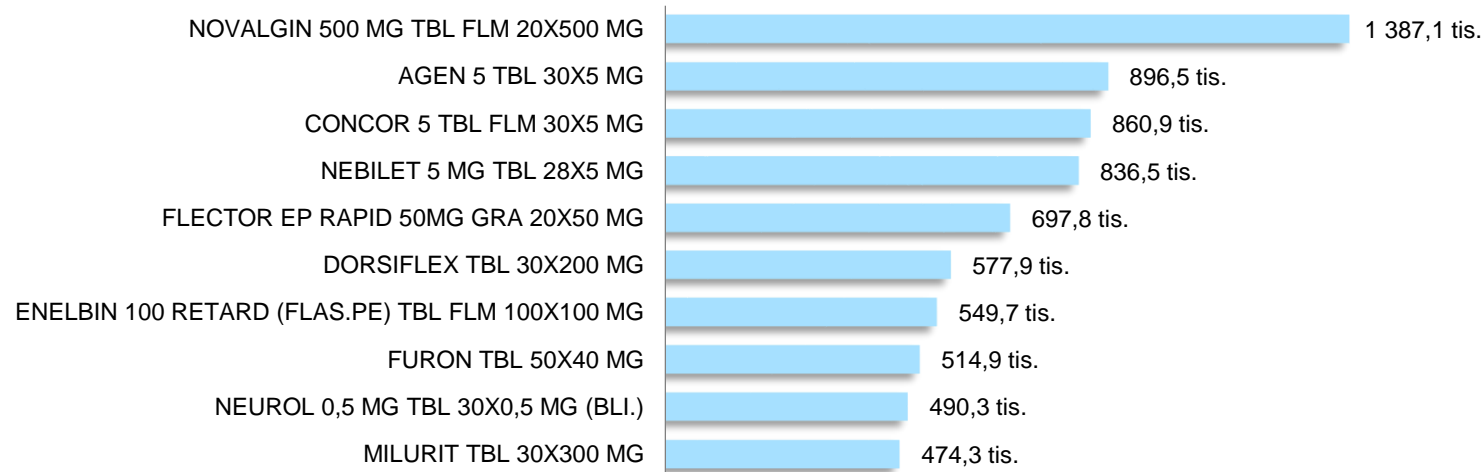
- **C Kardiovaskulárny systém** o 21,2 %
- **B Krv a krvotvorné orgány** o 4,4 %
- **N Nervový systém** o 3,9 %

Medziročný nárast v počte balení len v ATC skupine:

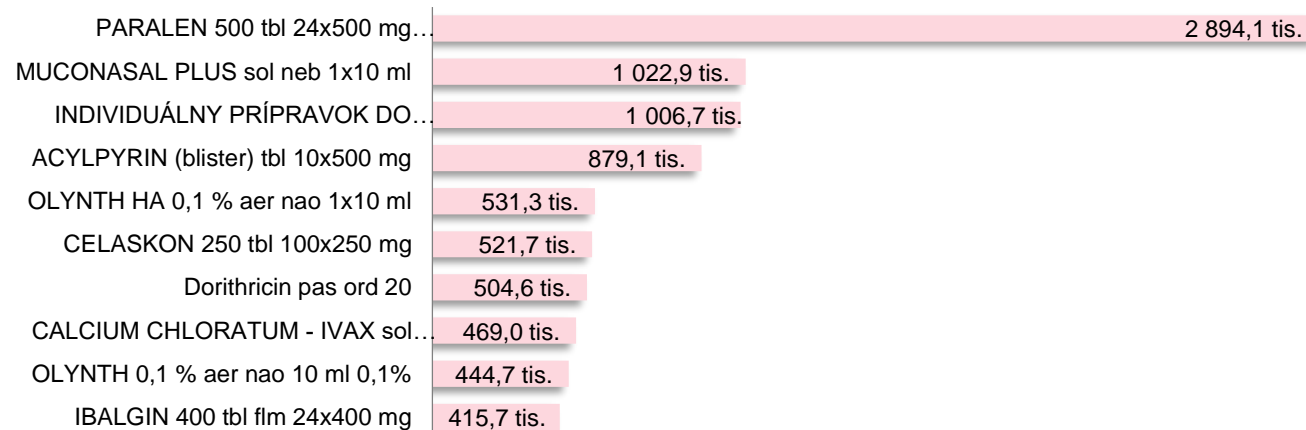
- **N Nervový systém** o 11,6 %

Rebríčky spotreby liekov v SR v roku 2020

Top 10 liekov hradených z verejného zdravotného poistenia podľa množstva lieku v baleniach, rok 2020

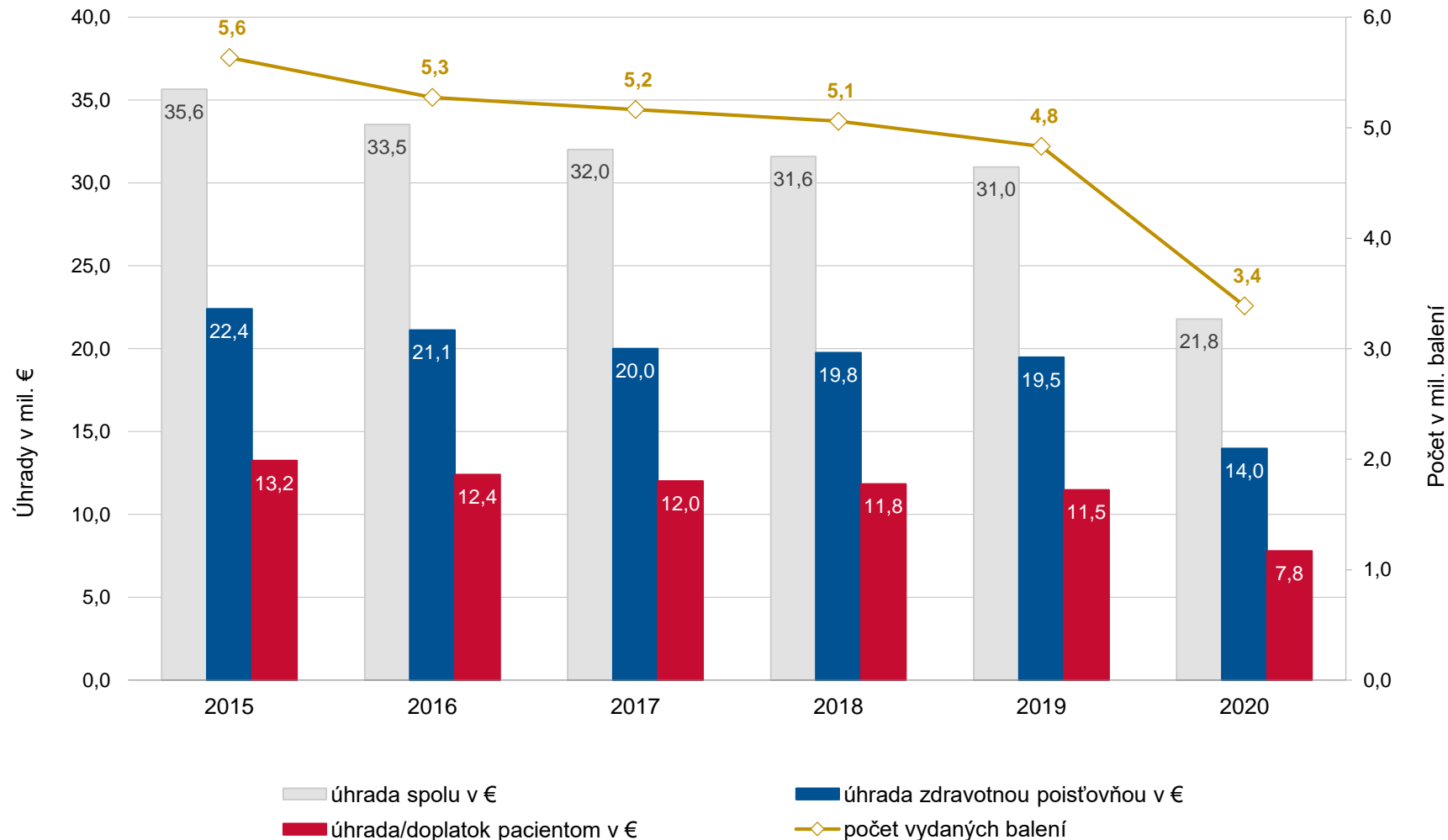
Top 10 voľnopredajných liekov podľa množstva lieku v baleniach, rok 2020

Na požiadavku širokej verejnosti sú každoročne v rámci publikovaných výstupov uverejňované aj **rebríčky spotreby liekov** podľa vybraných kategórií.

V roku 2020 bol podobne ako v minulom roku **najčastejšie kupovaným voľnopredajným liekom PARALEN 500 tbl 24x500 mg** a MUCONASAL PLUS sol neb 1x10 ml.

Pokles v spotrebe liekov ATC skupiny J01 Antibakteriálne látky na systémové použitie hrazených z VZP v 2015 – 2020

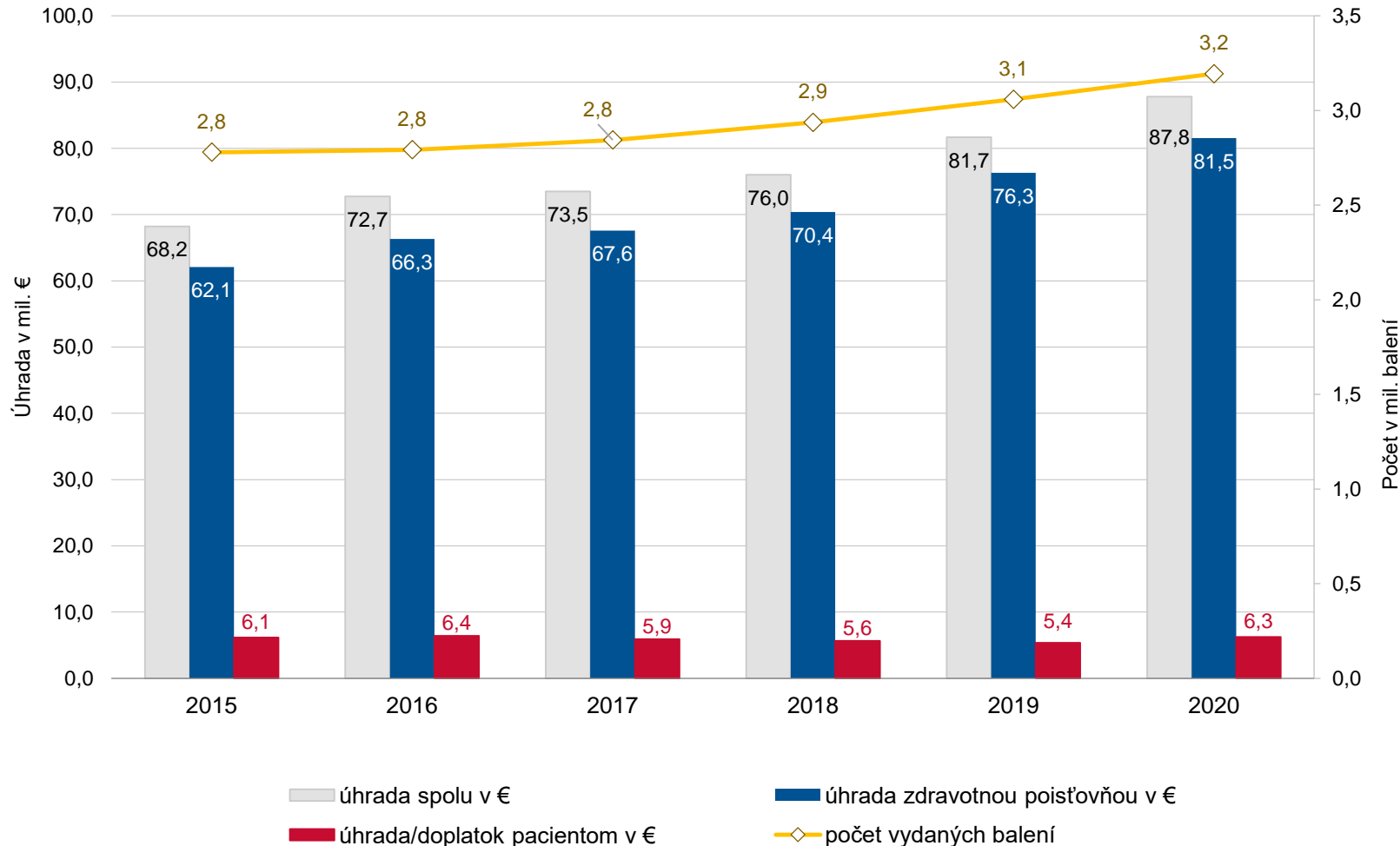

Kontinuálny pokles spotreby v rámci ATC J01 od r. 2015

Výrazný medziročný pokles spotreby v roku 2020:

- pokles v počte **balení o 29,9 %**
- pokles úhrady **VZP o 28,2 %**
- pokles úhrady/doplatku **pacientom o 32,0 %**

Nárast spotreby liekov ATC skupiny A10 Antidiabetiká hradených z VZP v rokoch 2015 - 2020

Zachovaný dlhodobý **nárast** spotreby liekov v ATC skupine **A10 Antidiabetiká**

Medziročne:

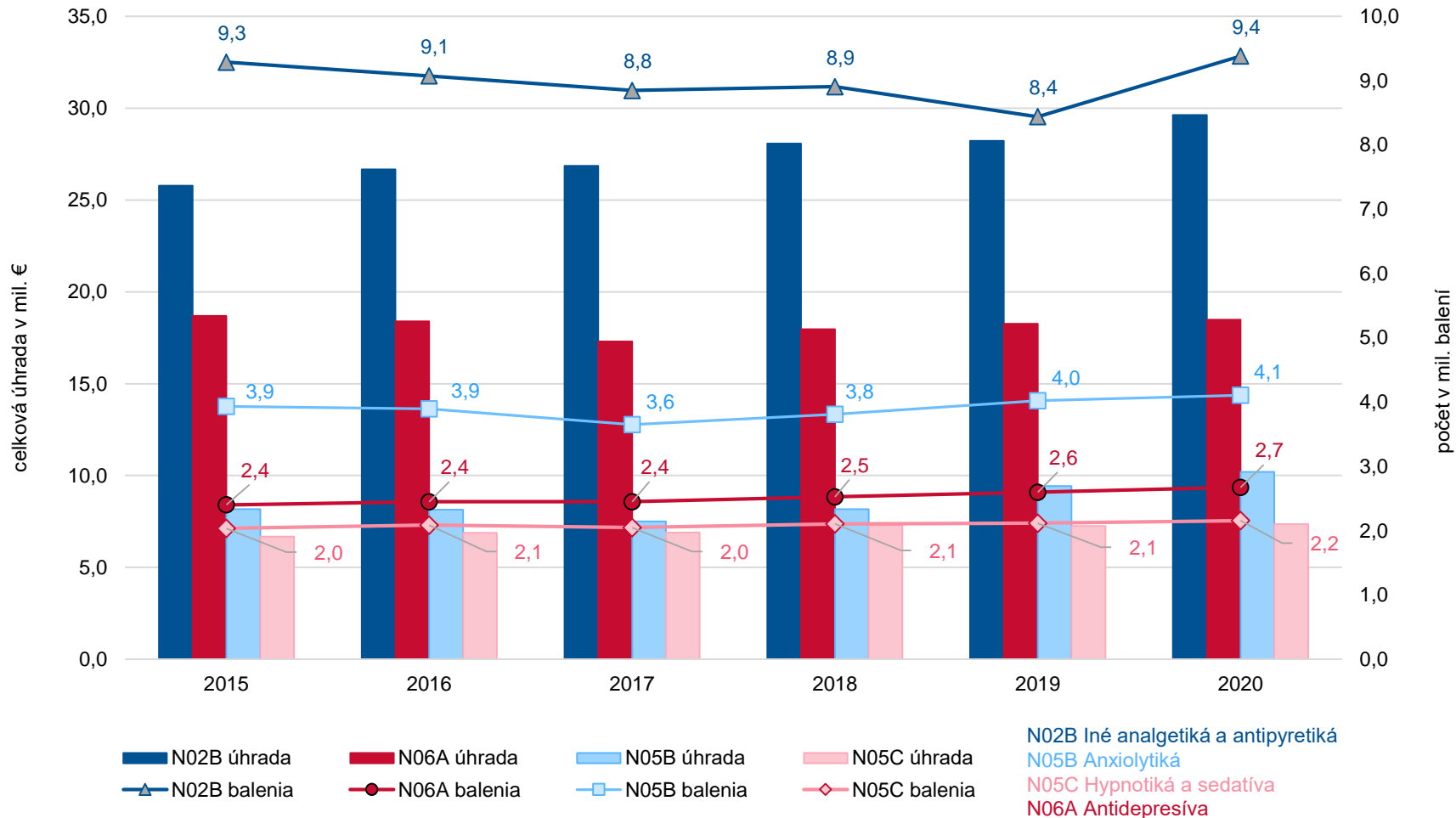
- **Nárast počtu balení hradených VZP o 4,4 %**
- **Nárast úhrady poisťovní o 6,9 %**
- **Nárast doplatku pacientom o 16,5 %**

Celková úhrada v 2020 predstavovala 87,8 mil. €

Za sledovaných **6 rokov** :

- **nárast počtu balení o 15 %**
- **nárast úhrady VZP o 31 %**
- **pokles úhrady/doplatku pacientom o 2 %**

Nárast celkovej spotreby vybraných skupín liekov z ATC skupiny N Nervový systém, 2015 – 2020

Dlhodobý nárast spotreby vydaných **balení** liekov z **ATC skupiny N**

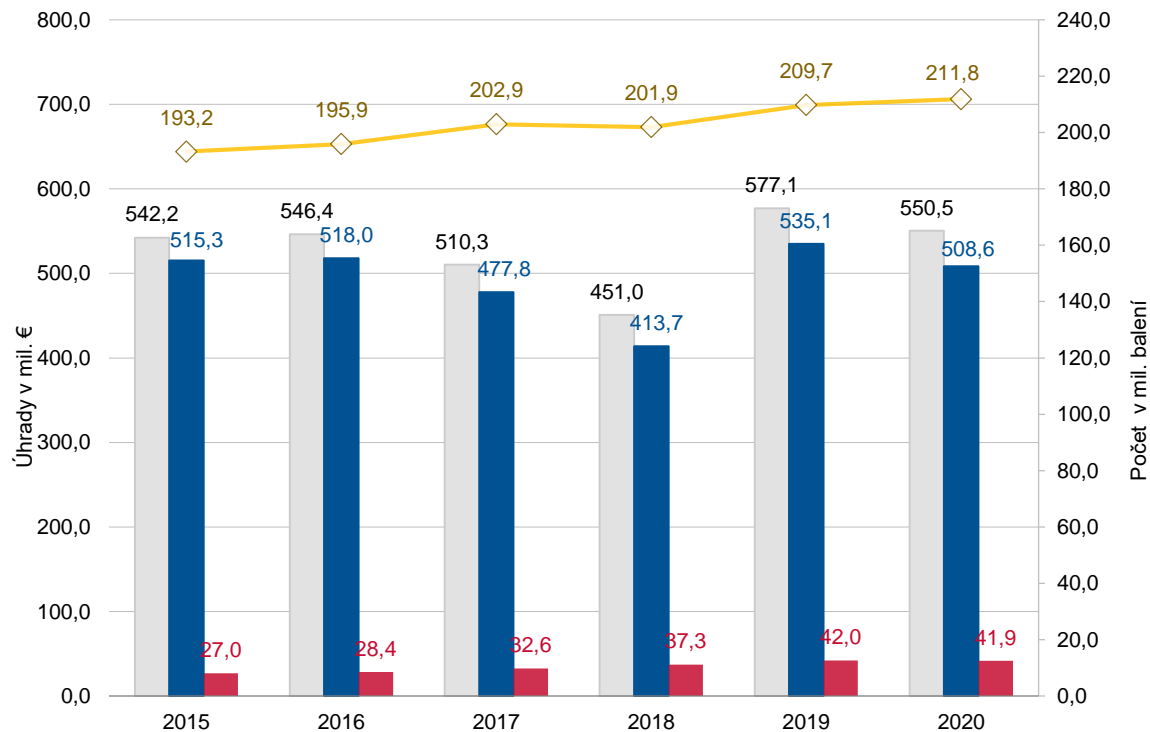
Pandémia – medziročný skokový nárast **N02B Iné analgetiká a antipyretiká**:

- Počet **balení** nárast o 11,2 %
- Úhrada **VZP** pokles o 7,0 %
- Úhrada **pacientom** nárast o 7,2 %

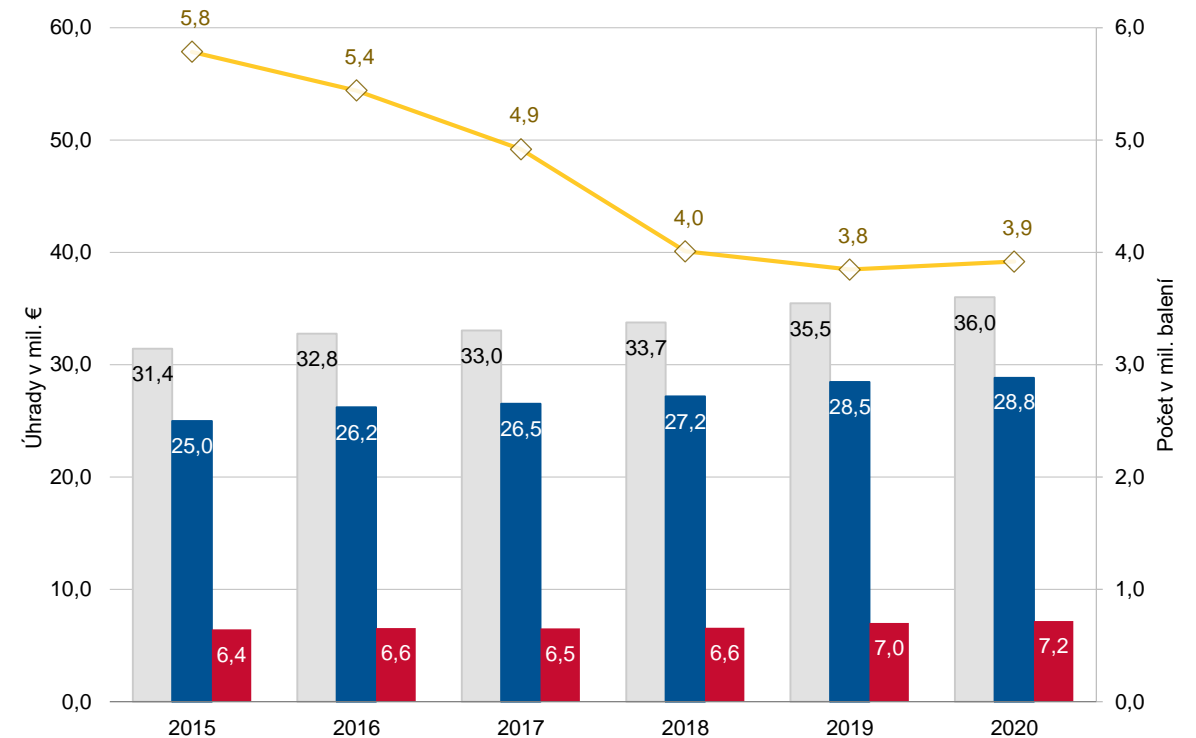
Spotreba vydaných zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín v rokoch 2015 - 2020

Spotreba vydaných zdravotníckych pomôcok (vrátane špeciálneho zdravotníckeho materiálu), 2015 – 2020

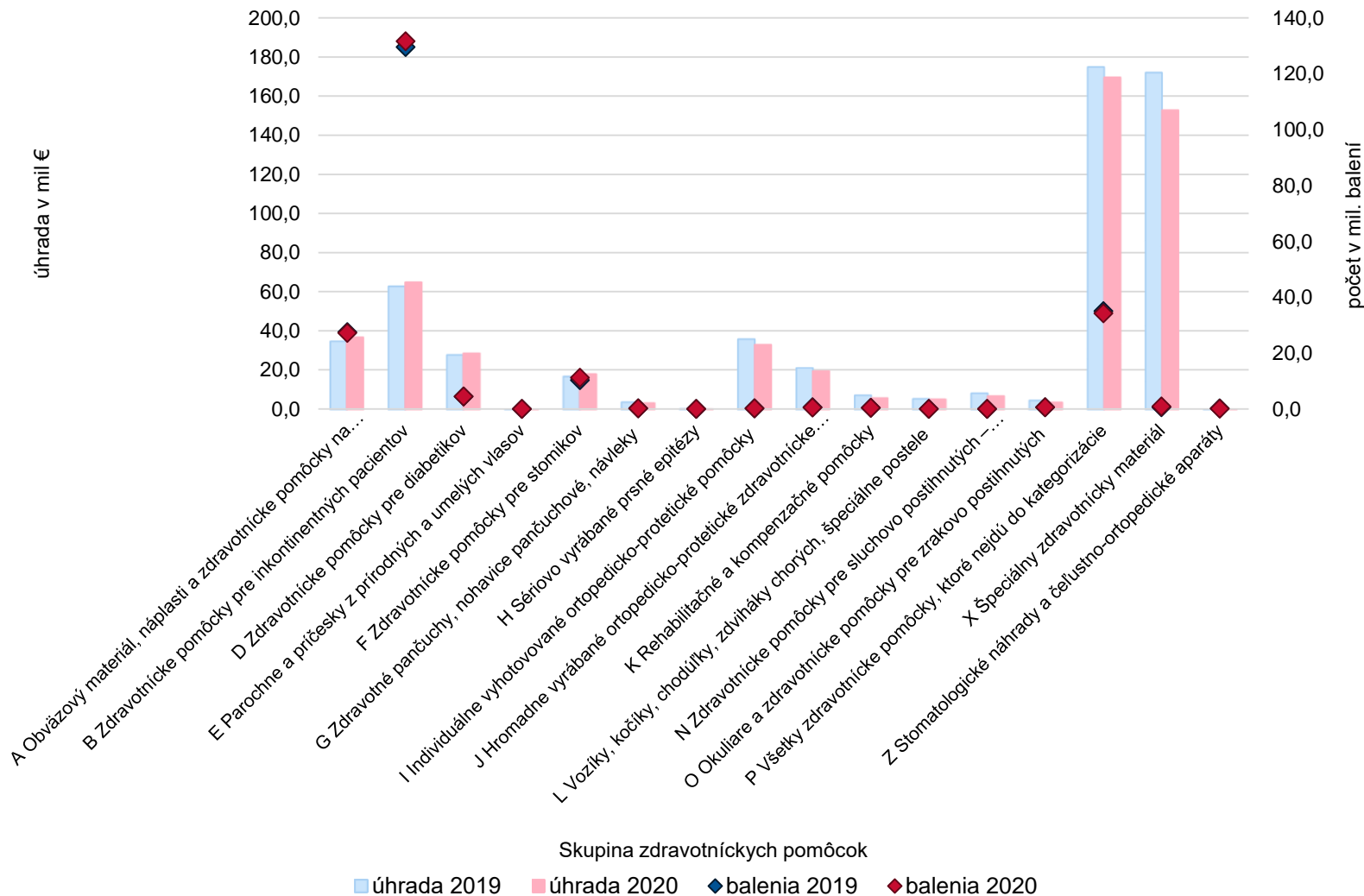
■ úhrada spolu v €   ■ úhrada zdravotnou poisťovňou v €
■ úhrada/doplatok pacientom v €   ◇ počet vydaných balení

Spotreba vydaných dietetických potravín, 2015 – 2020

■ úhrada spolu v €   ■ úhrada zdravotnou poisťovňou v €
■ úhrada/doplatok pacientom v €   ◇ počet vydaných balení

Spotreba zdravotníckych pomôcok podľa skupín v roku 2019 a 2020

V roku 2020 **211,8 mil.** zdravotníckych pomôcok v hodnote **550,5 mil. EUR** (z toho úhrada ZP 92,4 %)

Medziročne:

- Úhrada pokles o 4,5 %
- Počet balení nárast o 1,0 %

Najviac balení v skupinách:

- **B Zdravotnícke pomôcky pre inkontinentných pacientov** (62,1 %)
- **P Všetky zdravotnícke pomôcky, ktoré nejdu do kategorizácie** (16,2 %) (napr. chirurgické rúška, analyzátory, príslušenstvo k prístrojom, zvlhčovače)
- **A Obväzový materiál, náplasti a zdravotnícke pomôcky, ktoré slúžia na aplikáciu liečiva** (12,8 %)

Najvyššia úhrada:

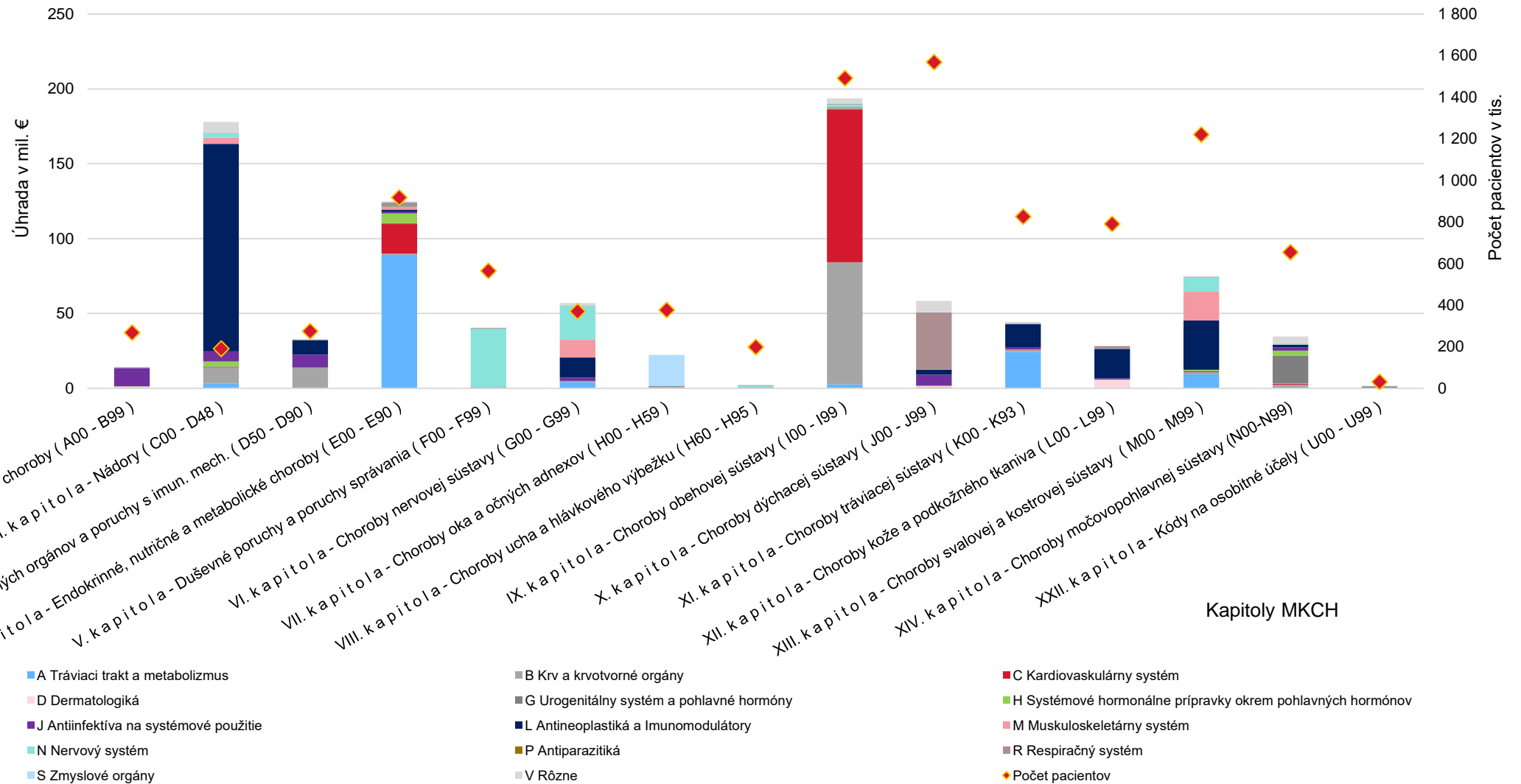
- **P Všetky zdravotnícke pomôcky, ktoré nejdu do kategorizácie** (31,0 %)
- **X Špeciálny zdravotnícky materiál** (30,1 %) (napr. kardiostimulátory, katétre, neurostimulátory miechy, chlopňové protézy, koronárne stenty, náhrady bedrového kĺbu, spinálne implantáty, vnútročné šošovky)
- **B Zdravotnícke pomôcky pre inkontinentných pacientov** (11,4 %)

Spotreba liekov podľa údajov zapísaných v rámci účtu poistenca elektronickej zdravotnej knižky občana ezdravie

Účet poistenca – humánne lieky hradené z verejného zdravotného poistenia v SR

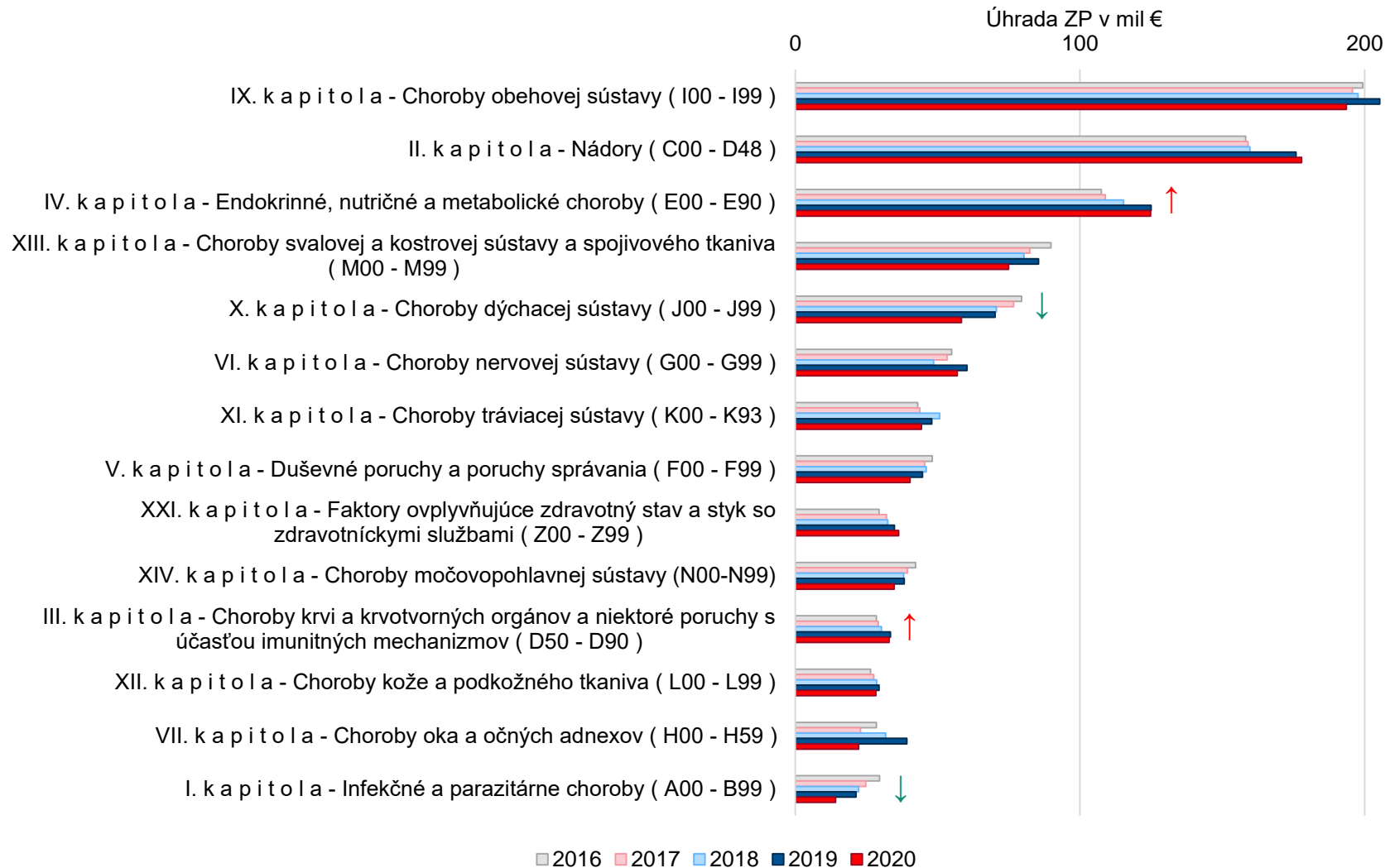
- podrobný prehľad o spotrebe predpísaných humánnych liekov na území Slovenskej republiky, ktoré schválila príslušná zdravotná poisťovňa v rámci poskytovania zdravotnej starostlivosti podľa ATC skupiny, resp. ŠÚKL kódu lieku, diagnózy a pohlavia poistenca
- predstavujú významný podporný zdroj na analýzu údajov o spotrebe liekov
- údaje vychádzajú z účtu poistenca od zdravotných poisťovní zasielaných do NCZI podľa § 15 ods. 6 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- metodické rozdiely zberu a spracovania údajov uvedeného zdroja neumožňujú relevantne porovnať výstupy s výstupmi [Spotreba humánnych liekov v Slovenskej republike](#) zo štatistických zisťovaní L (MZ SR) 1-04 a L (MZ SR) 2-04, ktoré sú komplexným obrazom o spotrebe liekov v SR a sú zdrojom medzinárodných porovnaní.

Realizované úhrady ZP za lieky a počet pacientov podľa vybraných kapitol MKCH a ATC skupín, rok 2020, účet poistenca

Vývoj celkovej výšky úhrad ZP podľa vybraných kapitol MKCH s najvyšším podielom úhrad, roky 2016 – 2020, účet poistenca

Kapitoly MKCH 10

Úhrady ZP 2016 – 2020:

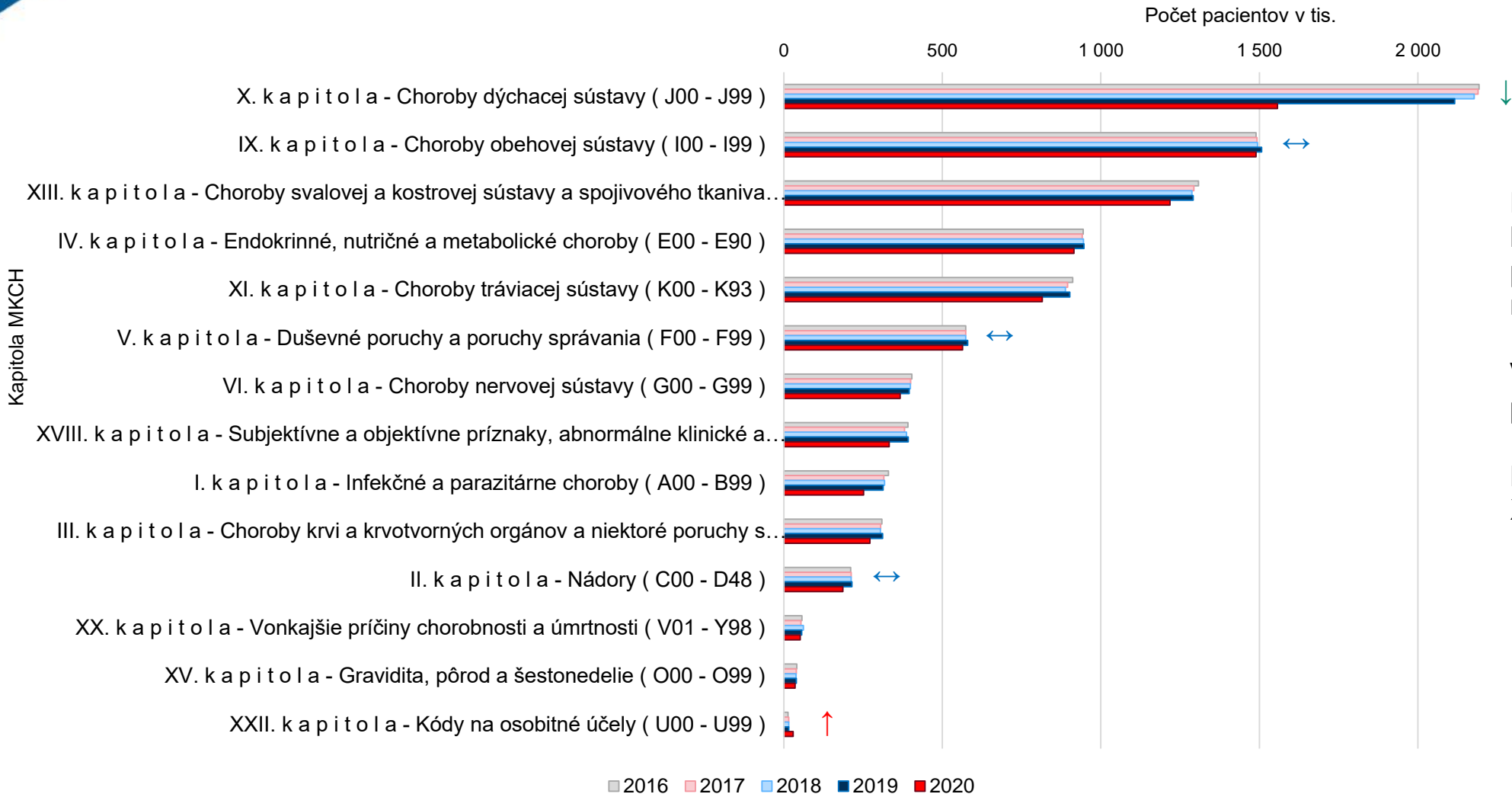
5-ročný **nárast** v kap. MKCH 10

II.	12,4 %
IV.	16,2 %
VI.	3,6 %
XI.	3,1 %
III.	15,9 %

5-ročný **pokles** v kap. MKCH 10

IX.	-2,9 %
XIII.	-16,5 %
X.	-26,6 %
V.	-16,2 %
XIV.	-17,9 %
I.	-52,2 %

Vývoj počtu pacientov s hradenou spotrebou liekov ZP podľa vybraných kapitol MKCH, roky 2016 - 2020, účet poistenca

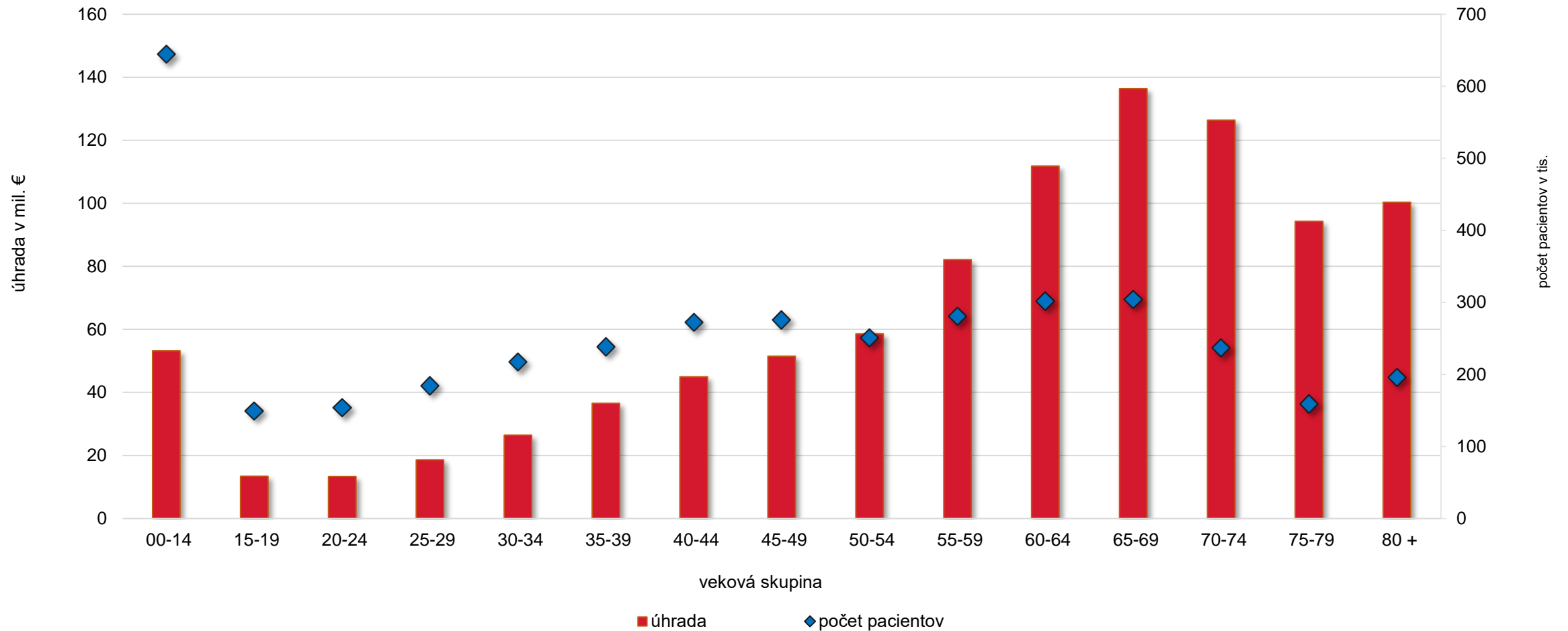

Pri takmer všetkých kapitolách evidujeme 5-ročný **pokles** počtu pacientov, najvýraznejší pri kap. X

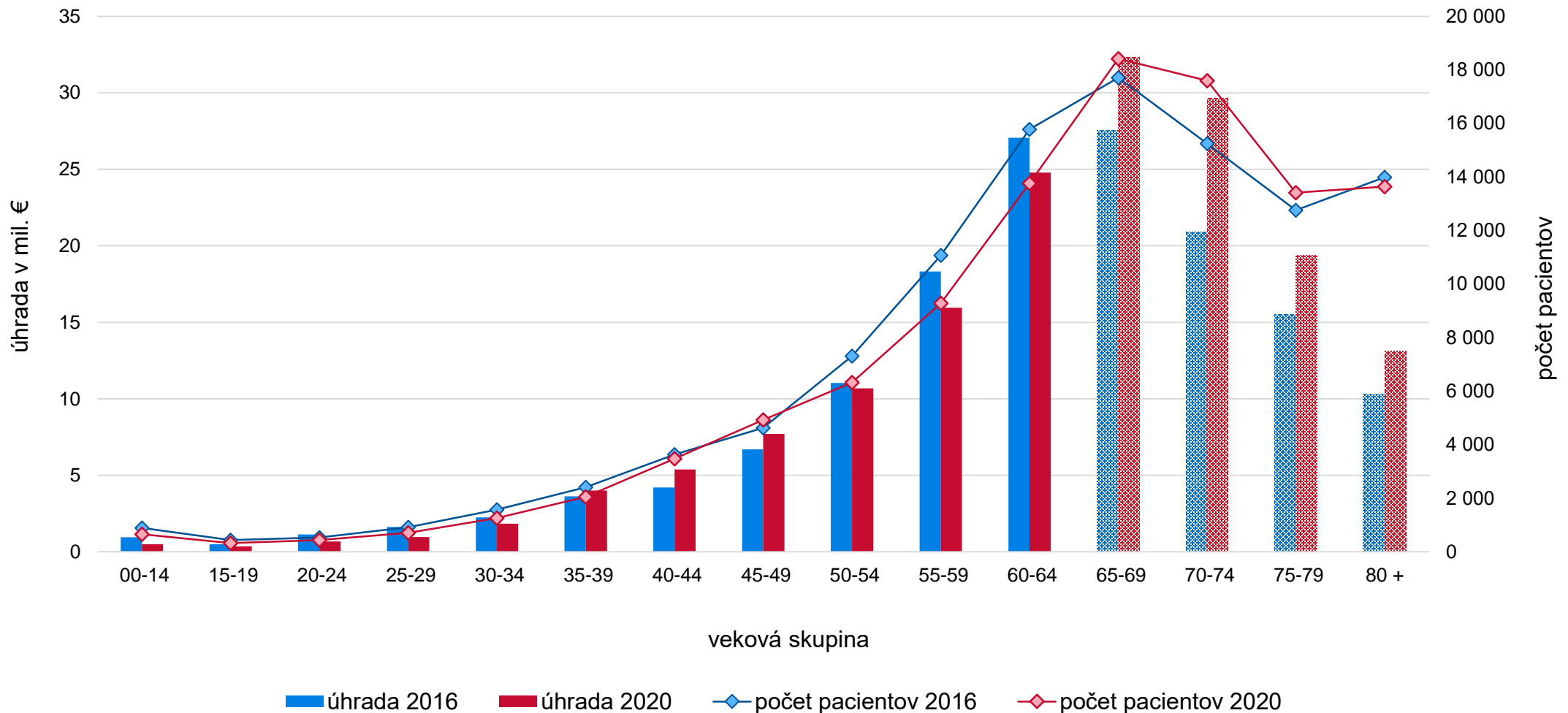
Vyrovnaný počet pacientov pri kap. IX. ,V. , II.

Nárast evidentný iba v kap. XXII. – zahŕňa COVID-19

Celková výška realizovaných úhrad ZP za lieky a počet pacientov podľa vekových skupín, rok 2020, účet poistenca

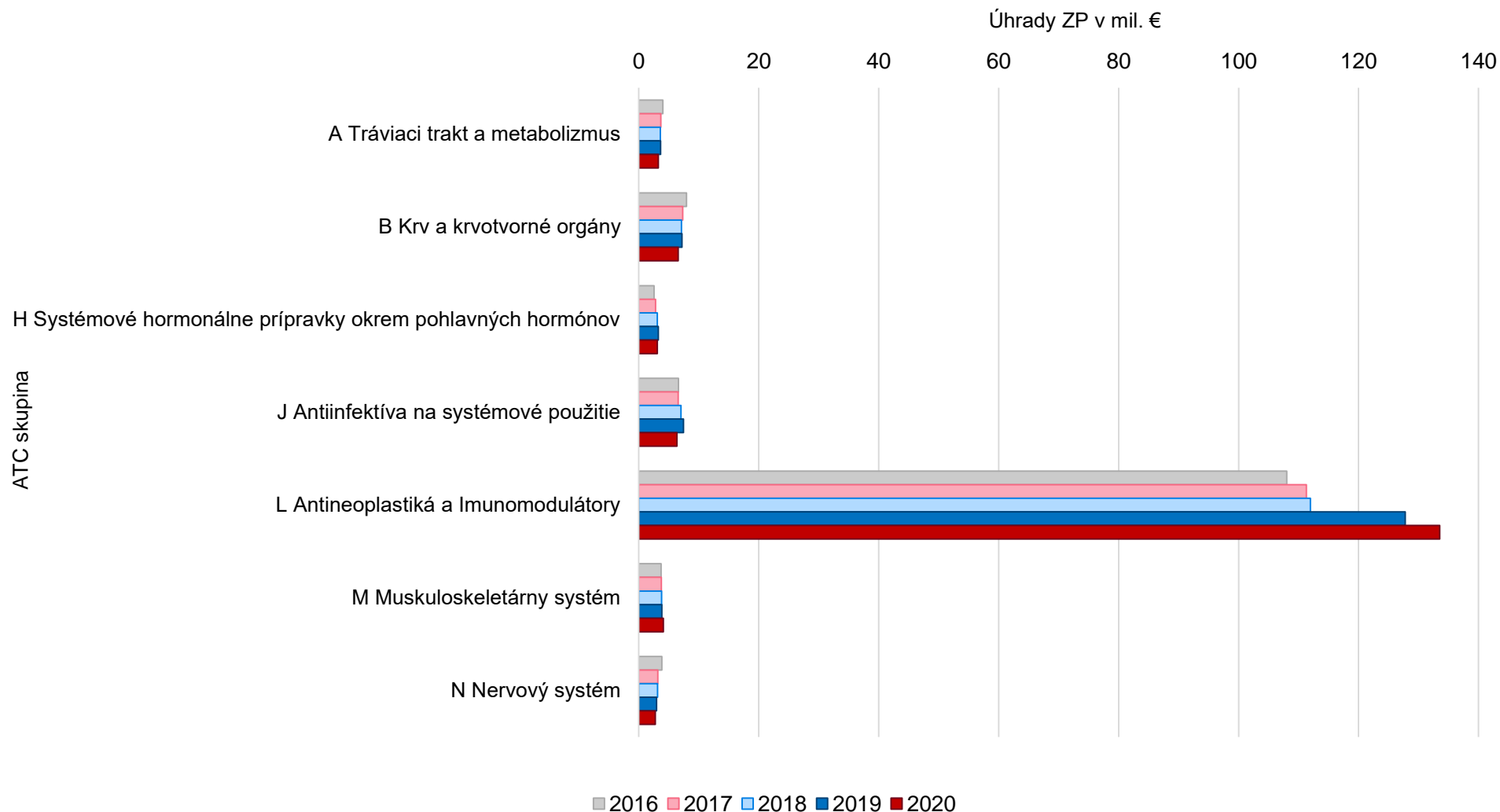

Celkové úhrady ZP za lieky a počet pacientov v súvislosti Dg zhubných nádorov (Dg. C00 – C97) podľa vekových skupín, roky 2016 a 2020, účet poistenca

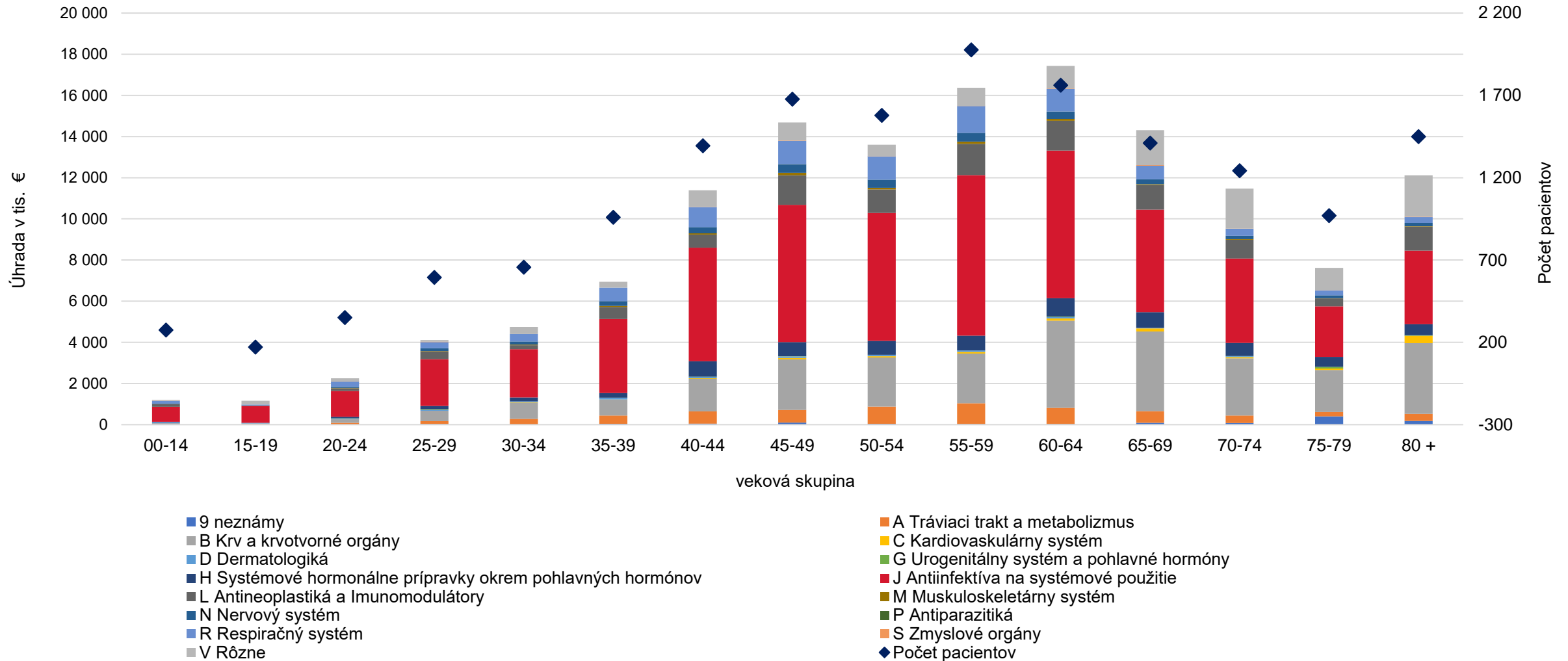
Výška úhrad liekov zo ZP v súvislosti s Dg zhubných nádorov (Dg. C00 – C97) podľa ATC skupín liekov, roky 2016 – 2020, účet poistenca

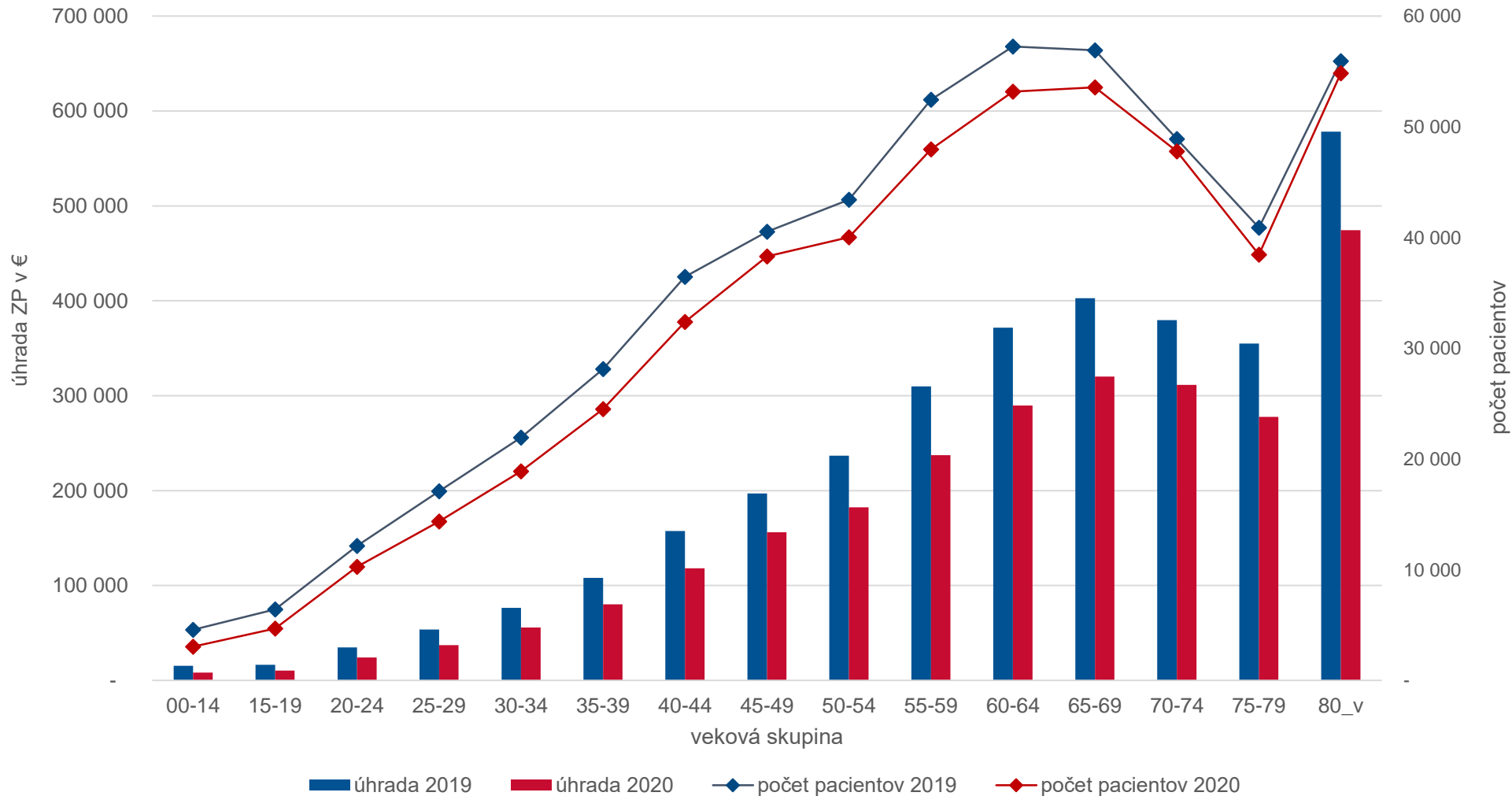
Úhrady ZP za 5 rokov:
nárast o 23,6 %
 v ATC skupine L
*Antineoplastiká a
 imunomodulátory*

Ostatné ATC skupiny –
 vyrovnaná výška úhrad
 ZP

Celkové úhrady ZP za lieky a počet pacientov v súvislosti s Dg. U07 (COVID-19) podľa veku pacienta a ATC skupiny, rok 2020, účet poistenca

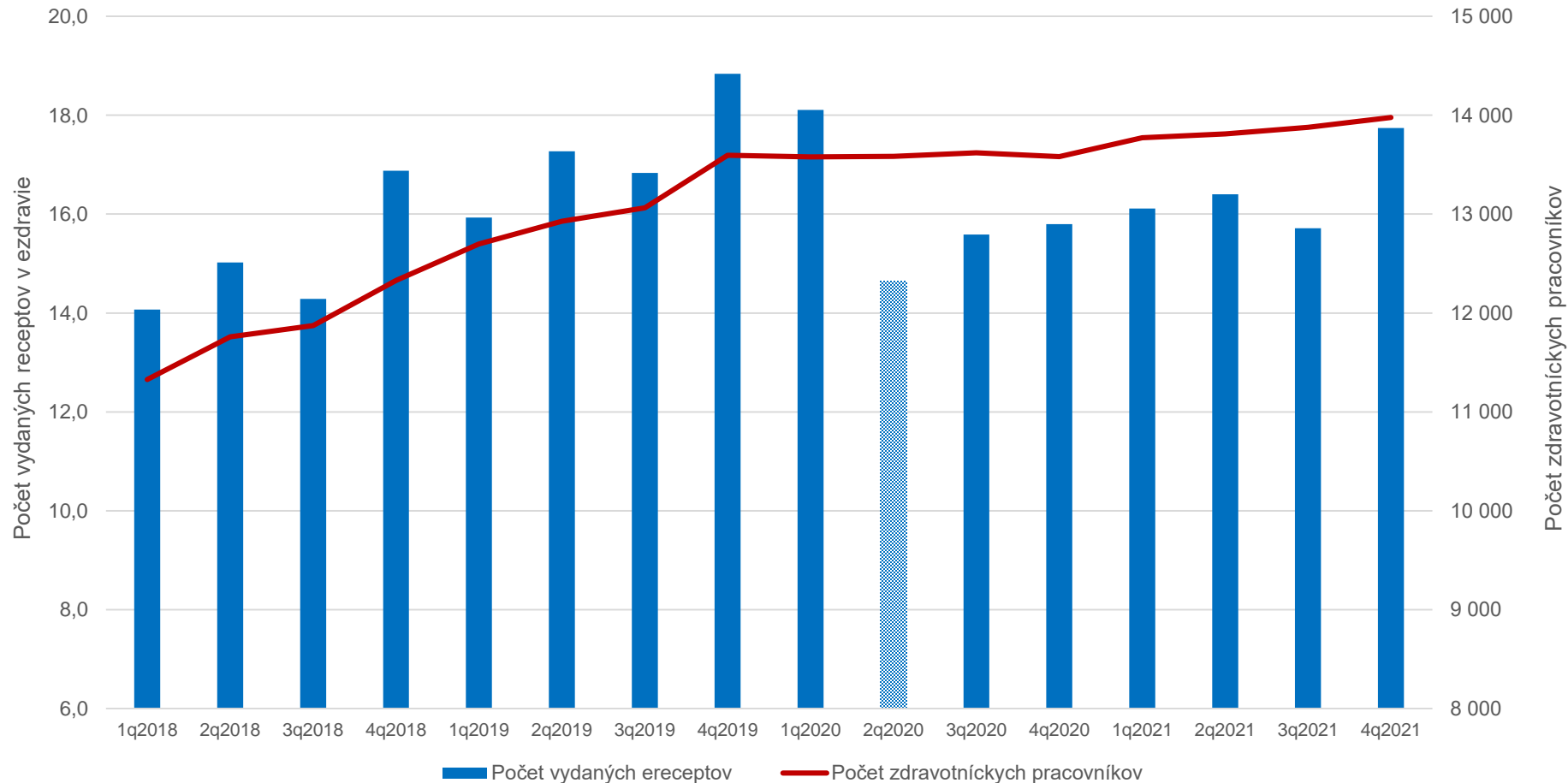
Porovnanie počtu pacientov a realizovaných úhrad ZP za lieky v ATC skupine N02B Iné analgetiká a antipyretiká podľa vekových skupín, roky 2019 a 2020, účet poistencov

Z pohľadu úhrad ZP spotreba aj počet pacientov v 2020 medziročne klesli.

Celková zvýšená medziročná spotreba liekov v skupine **N02B Iné analgetiká a antipyretiká** (zdroj L01 a L02) bola spôsobená predovšetkým spotrebou voľnopredajných liekov.

Vývoj počtu vydaných ereceptov v systéme ezdravie, roky 2018 - 2021

Pandemický rok 2020 zasiahol aj **oblasť elektronického zdravotníctva.**

V 1. štvrtroku 2020 došlo k výraznému poklesu, postupne oživenie a v roku 2021 návrat k podobnému vývoju ako v predchádzajúcich rokoch.

Ďakujeme za pozornosť

www.nczisk.sk